

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló” a vobis institutum ad catholicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter (Az általatok katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló” cím alatt létesített új lapot mi örömmel helyesljük.) XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófhoz, 1895. márczius 6-án.

Előfizetési árak:
Egész évre 12 kor., félévre 6 kor., negyedévre 3 kor.
Egyes szám ára 10 fill.

Felolós szerkesztő:
BILKEI FERENC.

Megjelenik minden kedden, csütörtökön és szombaton este.
Szerkesztőség és kiadó-hivatal: Szent-István-ter 1.
Egyes számok kaphatók: a dohánytőrségekben.

Néhány szó a gyermekvédelemről.

Írta: Lévai Ödön dr.
(Vége.)

Az alkalmazkodás a legfőbb természeti törvény egyike, mert a ki nem alkalmazkodik: elpusztul. Létfenntartási elvből kell kiindulnia a nemzetnek és eltekintve sok apró-cseprő elvi és társadalmi külsőségtől, vállalva arra kell iparkodnunk, hogy a gyermekek megőrzésével egy erős és öntudatos nemzet erejét őrizzük meg. A magyar faj méltán megérdemli ezt, és nem azt a szenvedést, gondot, szomorúságot, sok betegséget, a melyeket oly sokszor kell elszenvednie és a melyeknek oly nagy részei esik áldozatul leginkább a gyermekek közül.

Ezért hívom fel mindenkiné a figyelmét a gyermekvédelem fontos kérdésére. Ezért kell gondoskodnunk a gyermeknevelésről, a törvénytelen és árva gyermekeknek jövőjéről is és a beteg gyermekeknek gyermekórákban való elhelyezéséről. Vannak árvaházaink az országban, vannak gyermekkertjeink, van néhány gyermekórákunk, de mindez — különösen a kórház — oly kevés, hogy itt van végre az idő, hogy ezeken a hiányokon segítsünk. Örök hála illeti meg Marenholtz-Bulon asszonyt, a ki oly nagy érdemeket szerzett a gyermekkertek terjesztésével. Nálunk Károlyi-Kornis Klarissza grófnő volt az, a ki Budapestben az első gyermekmenhelyet megalapította, míg az első európai hírű gyermekórák a Kaptal des enfant malades volt Párisban, a mely 1880-ban nyílt meg és a melynek mintájára oly sok gyermekórák épült nagy áldására a gyermekvilágnak.

Nekünk arra kellene törekednünk, hogy egyetlen tökéletes gyermekórákunk, a Stefánia gyermekórák mintájára minden megyében, a mely megyének lakossága 200,000 felül van megyei, székhelyen, mely 25 ezren felüli lakókat számlál, épüljön egy gyermekórák és arra kellene törekedni, hogy e gyermekórákhoz kapcsolatban, esetleg külön egy modern fogalmak szerint épült gyermekmenhely is emeltesse a védtelen és törvénytelen új szülöttek védelmére, a kiknek ugyan csak nem lehet betudni a szülők esetleges bűnét. Fejérmegye lakossága 250,000 felül van, a melyből 30,000 magára Székesfehérvárra esik. Ha tehát csak öt felnötre is számítunk egy gyermeket, ugy 50,000 a gyermekek száma a vármegyében, 6,000 a székváros területén, a mely számhoz azonban az itt nevelkedő, iskolába járó vidéki tanulók nagy számát is

hozzá kell számítanunk, oi nem feledkezve hogy a szomszédos vármegyékől is nagy számú gyermek tartózkodik Székesfehérváron.

Ezuttal nem foglalkozunk avval, hogy mennyi a törvénytelen és árva gyermekek száma a vármegyében. De statisztikai adatok nélkül is nyilvánvaló, hogy a megbetegedés ezek között gyakoribb, a halálozás arányszáma pedig sokkal nagyobb. De a törvényes gyermekek gondozása és ápolása is igen hiányos a magyar vidékeken. pedig Fejérmegye tulnyomó részét faj magyar lakosság képezi. Közöttük pusztít el legtöbbit a gyermekbetegség, különösen azok a betegségek, a melyeknek előidézője a szegénység, a táplálkozás, a levegőhiány és betegség eseten ezeknek és a gyógykezelésnek hiányossága.

Komolyan kellene tehát a vármegyének arra gondolnia, hogy egy gyermekórák — esetleg össekötve gyermekmenhelylyel — építtessen. E mellett egy fontos tényezőről nem szabad megfeledkeznünk és ez az, hogy minden erősebb vidéki városnak önállóságra, a fővárostól való elválásra és a saját erejének fokozására kell törekednie minden tekintetben. Ezt kívánja a magyarság érdeke és a városok érdeke is. A főváros-hoz való tulságos vonzódás nem helyes. A fővárosnak úgyis megmarad és meglezse a fontossága, de minden város iparkodjék intézményeiben, úgy közegészségi dolgaiban is tökéletességre és így önállóságra.

Ismerve a megye áldozatkészségét, ismerve a vármegye közügyeit vezető kapacitások gondolkodásmódját, a kik humanusan belátják, hogy a mai viszonyok mellett a gyermekvédelemmel foglalkoznunk kell, bizonyára akadnak olyan nagylelkű maecenások is, a kiknek segítségével és az állam pártfogásával egy ilyen nagyjelentőségű intézmény a megye szék városában létesüljön.

Akkor elmondhatjuk a megyéről és annak vezetőiről és másokról, a kik ezt kivitték: Exegerunt monumentum, aere perennius.

Győzelem - kudarc.

(k.) A kik közelebbről ismerik Székesfehérvár szab. kir. város hazafias lakosságának alkotmányos érzületét, azok már eleve láthatták, hogy a felsőbb helyről megrendelt s *Fiáth* Pál báró főispán által inszenziorozott műbízalom-hajtsza a mindenkor és minden kormányynyal szemben hajlongó kormánypartiak csunya, szégyenletes kudarcával fog végződni. A tegnapi közgyűlésen ez bekövetkezett s tanulságul szolgálhat mindazoknak, a kik a hatalom szolgálatában lelkiismereti szabadságukat, egyéni meggyőződésüket, legszebb polgári

erényüket hozzák áldozatul s állásuk tekintélyével s hatalmi körük sokszor ismert fegyverével másokat is hasonló áldozatra készítetnek.

Okuljon ebből *Fiáth* Pál báró főispán is. A kormány iránti bizalom-szállítás-halálban munkájában csak az utóbbi időben látjuk szerepelni, meg pedig oly formákban, a mely formák a közönség bizalmát már megrendítették. Ő törvény szerint a végrehajtó hatalom képviselője, e törvényhatósági város kormányzatának főnöke. Kormány és közönség között áll, határkövéül az igazságos középumak. Pártatlanság működtetésének legértékesebb zománca s e tiszta fegyverrel minél magasabbra emelkedik, annál mélyebbre veti alapját az igazságos, a jogos, a senki által meg nem ingatható bizalomnak, mely az önzetlenné polgári jellemnek tulajdonképen fundamentuma, de jutalma is. Oszatlan tisztet és becsület övezte, s most a legértékesebb jutalmi bokrétát önkézzel tépte meg. A viselt tisztség méltóságával össze nem egyeztethető az a szavazatkoldulás, mely főispánunk nevéhez fűződik a jelen eszéiben. A kormány iránti bizalmat ha csak ez utón képes megszerezni, ez ugyancsak értek nélküli bizalomvilvánítás s ha még ez utón sem sikerül, úgy kétségtelen jele annak, hogy a jelenlegi kormány iránt nemcsak hogy nem viseltetik bizalommal a város közönsége, hanem ellenkezőleg szívvél-jelekkel osztozik az ellenzék alkotmányos küzdelmében, mely egy jobb jövőnek adja meg derengő hajnalenyét. Lehetetlen ugyan, hogy akadna hazájáért aggodó magyar ember, a ki az obstrukciót, a védelmi harcra ezen utolsó fegyverét helyeselné, de még inkább lehetetlen az, hogy a nemzeti közakaratt, a mindenkor alkotmányos nemzet örösi többsége el ne itélje azt a kormányt, mely ily nehéz, aggodalmas anyagi gondok közepette még mindig oly tervekkel áll elő, melyek a végsőig feszítik már a türelmi hurját s oly helyzetet teremtenek, mely belekényszeríti a nemzet képviselőit a legvégső küzdelembe. A ki ily kormány részére akar egy törvényhatóságtól bizalmi nyilatkozatot kicsikárni, az nem lehet pártatlan ügyvivője, főnöke a törvényhatóság kormányzatának. Mert hisz jól tudjuk, miért kellett volna felírni a képviselőházhoz? A parlamenti rendes munkásság helyreállításáért! Ki ne kívánná ezt? De mert mindenki óhajta, éppen azért felesleges publikálni. De jól tudták ezek az urak, hogy nem ez a cél. A cél az, hogy az e fajta fejratokkal verje a kormányt a mellé: hogy ime a nemzet mennyire fel van háborodva a parlamenti kisebbség alkotmányos küzdelme miatt s éppen ezért te Bécs, bizalmas mosolyoddal segíts ki a kétségbeesés hullámsírjából, melyben éitem s most halom kell.

Ez azonban nem sikerült! Nagyon is visszafelé sült el a puská. Az ellenzék sarokra állt s gátat vetett a hűbérések törekvéseinek. Puska-poros volt a levegő s már a közgyűlés előtt hatalmas vihar előjelei mutatkoztak. *Fiáth* főispán nem végezte el dagasztó munkáját három nap alatt, szüksége volt a tizenkettedik órára is, de hiába, a tisztviselők közül is csak *Jut* állt kötelességnek. Mindenáron először akarta tárgyalni a bizalmi nyilatkozatot s *Tóth István* s főjegyzőtől aligha vette jó néven, hogy szabályszerűen járt el s a beadás időrendjében vette elő az indítványokat.

A mi aztán a közgyűlési terepben történt, az komikus is, elszomorító is. *Fiáth* Pál báró főispán „örömmel” üdvözölte a „nagy számban megjelent” bizottsági tagokat s aztán naivul azt

Mai lapunk 4 oldal.

kérdezte, adatott-e be indítvány? Na tessék, három verte a vasat s aztán még alig, hogy tud róla valamit. Az a dolog pedig, hogy Tóth Aladár az egykori Bánffy-regime idejében városunk országgyűlési képviselője volt a Száll által kommandírozott s halya született bizalmi kisdiednek hivatalos szónoka, s ez a körülmény szintén magyarázza, hogy beszédét a nagy többség nem hallgatta ujjongó és lelkes helyesléssel. Egy beszéddel még soha sem ütöttek jobban agyon indítványt, mint tegnap! De törvényt, szabályt nem is sértettek így meg soha. Mi jogcimen állt fel szó-lásra Tóth Aladár a harmadik indítvány indokolására. Mi jogon engedte meg ezt neki a főispán, mi jogcimen, mily érzelmek, mily befolyások hatása alatt tette össze kezét a főispán: *Mi meghallgatjuk az önök szavait, hallgassák meg önök is a mienket!* Hol van itt az elnöki méltóság, pártatlansága? Találja meg benne, a ki tudja! És hogy az ellenzék ezt csak a beszéd elhangzása után tette szóvá, nem járt el helyesen, mert hallgatagságával mindaddig hozzájárult a házszabály sértéséhez, míg tiltakozó szavát az ellen fel nem emelte.

A hangulat már ekkor fokozottan izgatott volt s a következmények kiszámíthatatlanok. Az ellenzék zárt sora srófként állta helyét, erőben s lelkesedésben nőttön-nőtt, míg a főispán kisdied csapata egyenként vonult vissza, hogy ne legyen közvetlen tanúja a csunya kudarcnak.

Kellett a városi törvényhatóság békés, komoly tanácstermébe ez a rendbontó harc? Nem számítottak rá? Ez az előrelátásnak oly foku hiánya, mely nem csekély jelentőségű. Közönségünk alkotmányos érzülete, e mellett e város képviselőjének, Zichy Jenő grófnak férfias, őszinte s általános tetszéssel fogadott politikai magatartása oly helyzetet teremtett városunkban, melynek a tegnapi felbuzdulás természetes folyamánya. És kell, hogy ebből dr. Saára Gyula, mint az ellenzék vezérembere is észrevegye a közérzést, annak erősen lüktető erejét, kell, hogy zászlót bontson a főispán által megbontott közhangulat óhajára; kell, hogy kötelességének ismerje a közel jövőben, már néhány nap alatt kiküldeni a jelölt: Le a katonai javaslatokkal! Szeget szeggel! A védelmi harc győzelmét még nem teljes győzelem, az ellenfél leverését az első sáncnál csak rossz katonai nézi hüvelybe rejtett karddal. Hadd lásson tisztán Fiáth főispán, ha bizalmasai szembekötődöt játszanak vele.

A közgyűlési teremben a vihar mégis lecsendesedett. És ez jól volt így. Bilkei Ferenc, lapunk szerkesztője, a bizottsági testületnek legfiatalabb v. tagja, a béke olajágával vonult a terembe. A tomboló vihart szélcsend követte s a frenetikus tapsviharral, lelkes éljenzéssel fogadott indítvány, mely a közgyűlési teremből a politikát a jelen körülmények között kizárni kérte, a kisebbség 32 szavazata ellenében 59 szó emelte határozati erőre. Ime a józan megfontolás, a tiszta elgondolás, a bölcs körültekintés megoldotta a gordiusi csomót, megmentette a tanácskozás termét a közügyekre nézve teletle káros és semmi-féle irányban sem hasznos ádáz tusáktól, kizárta a széthuzást, a pártusákbán már megszokott féktelen szenvedélyt és gyűlöletet. E győzelem dicseri: az indítványozót épügy, mint a helyzet magaslatára emelkedett többséget is.

A közgyűlés menete ezután békés, csendes lefolyású, változatokban nem gazdag s mégis tartalmas.

A közgyűlés lefolyásáról részletes tudósítá-sunk a következő:

Vihar a teremben.

A bizottsági tagok, főleg az ellenzékiek már fél kilenc óra tájban gyülekeztek a teremben. Már ekkor el volt döntve az indítványok sorsa. Fiáth Pál báró főispán a polgármesteri szobában értekezett még néhány bizalmasával s mert kissé a szokottnál hangosabb volt az előtanácskozás, sokan ebből azt következtették, hogy a helyzet képe most már a főispánnak sem tetszett s egy cseppet sem bízott az indítvány kereszttürelőszakolásában. A következmények is ezt igazolták. Utóljára Tóth István főispán citáltatott be s mert sokan Kovács, majd Kégl Miklós nevét emlegették, érthető izgalom keletkezett, a mely csak akkor csillapult, mikor kiderült, hogy tényleg Tóth főispánra van szűkség.

Már féltiz felé sétált a barátok templomórán a mutató, mikor Fiáth Pál báró főispán, utána Havranek polgármester a terembe léptek. A főispán elfoglalván az elnöki széket, üdvözi a bizottsági tagokat s örül (?) hogy ily szép számban megjelentek. Majd, miután a legközelebbi közgyűlés határnapja június 25-ére kitűzött, a főispán, mintha mit sem tudna a közelgő vihar-ról, megkérdezi a főispán, adatott-e be interpelláció avagy indítvány. Tóth főispán az ő szokott, tekintélyes nyugalmával jelenti, hogy interpelláció nincs, de van négy indítvány, melyeket a beérkezés, illetve beiktatás sorrendjében fog felolvasni. Lelkesedéssel fogadja a bizottság dr. Saára Gyula és Tóth Artur indítványának felolvasását, melyben javasolják, hogy a bizottság a kormány iránt bizalmatlanságát fejezze ki. Ez után felolvasztott dr. Csöppentzky Mihály és Laufenuer Ferenc indítvány, hogy a független-ségi pártot üdvözölje és további kitartásra buz-dítsa hazafias munkájában. Zugó éljenzés követte a két indítványt, melynek elhangzása után Tóth Aladár és társainak következő indítványa olvastatott fel:

A nemzet alapja a népképviselést alapján az országgyűlés képviselőházának határozatában nyilatkozik meg.

Ez akarat megnyilvánulásának utábadakályokat gör-díteni mindenkor az alkotmány egyik sarkalatos elvének súlyos megsértése.

Mínthogy a képviselőházban jelenleg folyó indemnitási vita a képviselőházat azon helyzetbe sodorta, hogy a népképviselést akarata nem nyilatkozhatik meg, s ez által az ország válságos és következményeiben igen súlyos törvényen kívüli állapotba jutott, indítványozzuk, emelje fel Székeshérvár szabad királyi városi törvényhatóság bizottsága a sajnálatos jelenségekkel szemben tiltakozó szavát.

Tegye ezt a törvényhatósági bizottság azért, mert midőn az egész nemzetnek a veszély tudatára kell ébrednie és együttes igyekezettel oda kell törekednie, hogy az alkotmányon kívüli állapot mielőbb megszűnjék, a törvényhatóság nem akar osztozni azon felelősségen, mely mindazokakat ter-heli, a kik nem sietnek a mai helyzet orvoslásához hozzájárulni.

Irjon fel emellegva a törvényhatóság az országgyűlés képviselőházához, hogy a parlamenti rendszeres munkássá-got megkezdni s ily módon feltett alkotmányunkat ismét helyre állítani méltóztatassék.

Le vele! Szégyen, gyalázat! Kurizálnak Bécsnek! Le az osztrák-barátokkal! stb. stb. kiáltások követték az indítványt s bár a főispán iparkodott az elnöki csepengetyével türelmre bírni a felkorbácsolt kedélyeket, ez nem igen sikerült. A mikor a negyedik indítvány betérjesztésére került a sor, attól a perctől kezdve Bilkei Ferenc nevével visszhangzik a terem. Halljuk! Halljuk Bilkei! Ki a politikával! Éljen Bilkei! stb. kiáltások közepette olvassa fel Tóth főispán Bilkei Ferenc következő indítványát:

Értesülvén arról az indítványról, mely a függetlenségi párt parlamenti obstrukcióját elítéltetni óhajlja Székeshérvár szab. kir. városi törvényhatósági bizottsága által, azon alázatos indítványt terjesztem a tek. törvényhatósági bizot-ság elé, hogy ezen indítvány s az ezzel kapcsolatban levő többi indítványok a napirendről levéssenek.

A lelkes ováció, tüntető éljenzés már ekkor előrulta az indítvány diadalra jutását. Havranek polgármester a hangulat parancsoló hatása alatt, de helyes érzékét is követve indítványozta, hogy első sorban Bilkei indítványa tárgyalassék, mert ettől függ a többi indítvány tárgyalhatása is. Fiáth főispánnak ez sehoggy sem tetszett s mindenáron a bizalmi nyilatkozat elsősege mellett károskodott. Az izgalom szemlátomást növekedett, a bizottság Bilkei indítványának tárgyalását követelte, a főispán pedig most már összetett kezekkel ily kérelemmel fordult az ellenzékhez: „*Mi meghall-gattuk önököt, önök is hallgassanak meg mienket!*” A zaj, a tomboló lármá még mindig nem csilla-podott. E közben Tóth Aladár lépett a főispán mögé szót kér s bár még a napirend kérdésében sem döndött a bizottság, megkezdte az ominó-zus indítvány indokolását. Még ilyen indokolás nem hangzott el a közgyűlési teremben. Volt ám benne taktikai fogás is. Dicsérete Saarárt, Csöppentzkyt, Bilkeit, a kiknek a szó szoros ér-telmében kurizált. Nem helyesli a politika kizá-rását, mert hisz alkotmányos érdeklőknek — ugy-mond — meg kell nyilatkoznia. Ezt a törvényadta jogunkat gyakorolnunk kell. Megjegyzni, hogy a katonai javaslatot ők fel sem hozták, de hisz

kijelenti, hogy az ujonclétszám emelése nem jár ujjongó terhekket. (Hangos kacagás. Le vele! Eláll! Bánffy-husár!) De meg ezért nem obstruáltak soha sem, pedig 35 éve történik ez így. Itt egy példát hoz fel. Ha pl. Péntes Imre ur 35 év óta kuba szivart szíjt . . . (Péntes: Már rövidre se kerül! Saára jegyzi a hasonlatot.) Ne tessék jegyezni, észrevettem, hogy sántít a hasonlat. Foly-tatja az indokolást s kijelenti, hogy nem keresi az obstrukció okait, de hogy ez káros az bizo-nyos. Soha sem ugrált egyik pártól a másikra . . . (Ljen Zichy! Ilyen képviselő kell nekünk! Meg-mondta az igazat! Mamelukra nincs szűkség!) Nem folytathatta ezt a közbeszólásokban gazdag indokolást, nem engedték szóhoz jutni:

Dr. Saára Gyula kérdést intéz a főispánhoz, hogy mily jogcimen beszélt Tóth Aladár a har-madik indítvány mellett? Tiltakozik az ügyrend megsértése ellen s a tárgyalás sorrendjének meg-állapítását kéri. A közönség Bilkei nevét kiáltja s a szónokot hallani kívánja. A főispán szégyeni a visszavonulást, de mikor látja, hogy a tisztá-kar soraiból is Bilkei neve hangzik fel, kénytelen-hetetlen Bilkei indokolásának meghallgatása nél-kül névszerinti szavazást rendel el. A vita heve csak lassan csillapodik, a többszöri éljenzés miatt a szavazás néha szünetel, végre is azt meg-állapítják a szavazás eredményét, mely a követ-kező:

Bilkei Ferenc indítványa mellett igen-nel szavaztak:

Id. Almásy Ferenc, Almásy János, Antal Ferenc, id. Antal József, dr. Áróka Antal, Aujezd-sky Adolf, Berregi József, Berregi György, Bil-kei Ferenc, Boros Sándor, dr. Csöppentzky Mihály, Emhecht József, Farkas Mihály, Flaskár József, ifj. Fister Ferenc, Gyurkovics Alajos, Hor-váth Mihály, Jankovits István, Kaltenecker Már-ton, Katona Horváth István, Keresztes Zsigmond, Kiss Mihály, Kostyelik Ferenc, Kovács Alajos, Knittelhoffer Károly, Kristóf Károly, Langráf Lajos, Laufenuer Ferenc, Lipp Ágoston, Lőrincze Elek, Mészáros Ferenc, Mészáros József, P. Nagy János, Németh János, dr. Palánszky Miklós, dr. Pataki Ármin, Péntes Imre, Radics György, Rauscher Béla, Richter József, ifj. Róza Ferenc, dr. Saára Gyula, Say Ferenc, Szabó Bakos András, V. Szabó György, Sziksz József, Szitter János, Tóth Artur, ifj. Tógl Gyula, Töke József, Tremkó József, Trummer Sándor, Vaimár Ferenc, Vájer György.

Tiszviselők: Tóth István, dr. Knittelhoffer Károly, Juth István, Kékessy László, Moenich Károly.

Az indítvány ellen vagyis nem-mel szavaz-tak:

Id. Akkermann József, Alaghy Dezős, Deutsch Ignác, Dieballa György, ifj. Eisenbarth Ágoston, dr. Eisenbart Károly, dr. Fanta Adolf, Hellensteiner Imre, dr. Huszár Adolf, Hübner Károly, Karl József, Kégl Miklós, Kovács István, dr. Kuti József, dr. Löwy Károly, Pápay Nándor, Pisky László, dr. Rádai Lajos, Reinitz Lipót, Rech-nitzer Soma, Schlamainger Alajos, dr. Schlama-inger Jenő, Sommer Mór, Tóth Aladár, Töltényi Antal, Weichinger Sándor.

Tiszviselők: Havranek József, Reé István, dr. Kerekes Lajos, Lipcsey Lajos, Gebhard Bódog, Winkler Vilmos, Maron István.

Percegig tartó éljenzés tört ki az eredmény hallatára, Bilkeit a teremben eddig szokatlan óvá-cióban részesítik úgy, hogy a rend teljesen fel-bomlott. 10 perc szünetet adott a főispán, mert látta, hogy a nyugodt tanácskozás egyelőre le-hetetlen.

A zárszámadás.

Szünet után még mindig kissé izgatott han-gulatban a zárszámadás tárgyalására került a sor. Juth István főszámvevő jelezvén, hogy főszám-vevői minőségben először áll elő nagyobb mun-kával. Kéri a bizottság türelmét általános jelen-tésének meghallgatására. Városunk szomorú pén-zügyi viszonyai vannak e jelentésben hatalmas esetvonásokban megfestve, épen ezért bár egész terjedelmében nem adhatjuk, bő kivonaton kö-zöljük a következők megszivlelendő jelentést.

Általánosságban elmondhatom, hogy a zár-számadás a jövőre nézve semmi kecsesgetőt sem mutat, sőt bennünket szigorú takarékosagra és arra int, hogy ne csak bevételünk az adózó közönség újabb megterhelése nélkül fokozzuk,

hanem kiadásainkat a lehetőség szerint apasszuk. A bevételek egyes, főleg gazdasági rovatánál a fatenyésztés rovatát kivéve mutatkozik némi javulás, a mi mindenesetre a szigorú ellenőrzés következménye s vannak olyan rovatok, melyek évről-éve apadást mutatnak és ezen apadást nem áll módunkban megakadályozni. Ilyen első sorban a fűbér. E bevétel tétel nem áll arányban a véle rokontermesztési kiadási tételekkel úgyanyira, hogy az 1500 hold legelő alig hoz 2-2½ %-ot. Korántsem szándékom e kijelentéssel a fűbér emelését célozni, mert hisz pangó gazdasági viszonyaink közepette máris elég magának tartom; az sem lehet célozom, hogy a legelő egészben vagy részben eke alá vonatván bérbeadás útján értékesíthessék, mert ez kisközaink érdekeit sértené s gazdasági szempontból állattartás hiányában a bérbeadás nem nyújtaná végeredményében a kívánt sikert. Ilyen apadó bevételként mutatkozik a helypénz is, mely a szarvasmarhák közt folyton jelentkező ragályos betegségek folytán az országos vásárok betiltásából ered.

A bevétel többi tételei a zárszámadásban eléggé indokolva vannak, épen azért áttérek a kiadás egyes rovataira.

Szükségesnek tartom e helyütt utoljára felmenteni a költségirányzat tárgyalása alkalmával már előterjesztett ama kérelmet, hogy ha a t. közgyűlés a költségirányzatot megállapítja, azt úgy megtartani, mint mások által megtartani törekedik. Feleltem ezt azért, mert a zárszámadás 28. rovatánál épen az ellenkezőjét tapasztaljuk. E rovatra ugyanis mintegy 98000 k. állapították meg s részbeni fedezetül a gyámi tartalékalapból 20000 kor. vétetett fel. A kormány jóváhagyta ezt, olyképp azonban, hogy a 20000 koronát nem engedélyezte s ha erre szükség lett volna, pótdólvétést rendelt el. Ez az előirányzat később változást szenvedett, jóváhagyást azonban maig sem nyert. Ez a körülmény, a mérnöki hivatal elfoglaltsága s a nagy anyaghiány okozhatta, hogy a hol legtöbbet akartunk tenni, ott t. i. az utak építésénél legkevesebbet történt. Beigazolást nyert az a régi magyar közmondás: a ki sokat markol, keveset fog. (Ugy áll a dolog, hogy a költségvetés tárgyalásakor mindent beigér a polgármester, főleg ha utca-rendezésről van szó. De hát csak beigéri, mert igérni uras. Szerk.)

Tovább menve meg kell jegyezmem, hogy vannak a zárszámadásban egyes rovatok, főleg az épületek fenntartásánál, a hol hitelfenntartás mellett hiteltülpelés állott elő. Ez az a beteges rendszer, mely ellen a számvénőség annyit küzd, de küzdölme még mindig hajótörést szenvedett. Ez pedig abból áll, hogy az egyes munkák megkezdéséről s az azokra tett nagyobb mérvű megrendelésekről a számvénőség eleve nem értesítetik s így ha évközben egy-egy, előirányzatba fel nem vett dolog bármi okból a közgyűlés hozzájárulása folytán hátrazott erőre emelkedik, a számvénőség keres és talál is fedezetet a még látszólagos meglakariásból, később, illetve az év végén azonban a megrendelésekről szóló s gyakran nem várt, nagy összegű számlák felemészítik az előirányzott nagy összeget, sőt az előirányzati hitelt és hitelfenntartást is. Ekkor áll elő a hiteltülpelés.

A mérlegeknél a tökekötvetelés és tartozási állapotoknál az a szomorú tapasztalat áll előttünk, hogy városunk csak az adósságcstnálás és terhek szaporítása tekintetében megy előre rohamosan. Ez jelzi most már azt a határkövet, mely óva intsen bennünket, a rohamos fejlődésből eredő újabb adósságcstnálástól.

Ezek után talán nem lesz érdektelen a közelmúlt két évtizedére visszatekinteni és meggyőződni arról, hogy mik azok az alkotások, melyek oly tetemes terheket róttak vállainkra s a melyek egyuttal e város fejlődésének bizonyítékai.

A város összes adóssága 1882-ik évben 34000 k. volt. 1884-ben a honvédlaktanya építésére felvételét 494000 korona. 1884-től 1893-ig a selyem-utcai iskola telkére és építésére, honvéd-barakokra, lovas laktanya telkére, reálskolára, javítóintézeti telkekre, tóvárosi iskolára, honvédkonyhára; a Kórház-utca rendezésére, az olaj-utcai iskolára s más egyéb felvételét annyi kölcsön, hogy az 1893-ban megéjtett konvertálás alkalmával már 1.330000 koronára rug az adósság. 1895-ben az adony-szabolcsi helyiérdekű va-

sutra felvételét 154000 k. 1897-ben a csapatkórház, honvédfogház, Nádor-utca rendezése, a Ferencrendiek házának rendezésére 536000 k. vétetett fel. 1898-ban a megyei kórház telkére, színház vételére s az ezredéves iskola építésére 260000 korona kölcsön vétetett fel. Végül 1902-ben az új gyalogsági laktanya s a jelenlegi számadásban felsorolt dolgokra újabb 600000 koronás kölcsön köttetett. Mindezekből levonva az eddig teljesített töketörlesztéseket, ma az összes adósság két millióhét-háromezer nyolcszázhatvan korona vagyis a 20 év előtti adósságnak hatszorosa.

Nézzük most már csoportosítva, hogy e nagy összeg mire fordítottai:

Katonai célokra	1508000 k.
Helyiérdekű vasutára	350000 k.
Iskolára	306000 k.
Utak és védgátak fenntartására	211000 k.
Színházra	157000 k.
A községek rendezése alkalmával alapítókék visszafizetésére	143000 k.
Elajándékozott területekre	20000 k.
Vízvezetésekre	20000 k.
Épületekre	14000 k.
Törzsvagyon-szerzésre	56000 k.
A kölcsönök költségeire	97000 k.
Összesen:	2882000 k.

Ezek után megemlítem, hogy 1882-ben a város lakóinak száma 27599, az állami adó, mint pótdó-alap volt 353588 kor. a kivett pótdó mennyisége 144889 korona, a pótdó százaléka 41. Most a lélekszám 30451. Az állami adó, mint pótdó-alap 428666 korona, a kivett pótdó mennyisége 244268 kor. a pótdó százaléka 56. Tehát míg a lélekszám 2852 lélekkel szaporodott, addig az állami adó 75078, a pótdó 99379 koronával növekedett. A pótdószázalék-növekedése 15.

Míg 1882-ben földhasznból, mint legnagyobb jövedelmi forrásból kaptunk 82890 koronát, ma kapunk 121000 koronát, akkor fizettünk 26000 k. kamatot, ma fizetünk 127000 koronát. Tehát míg a földek jövedelmét azonban tovább fokozni már nem lehet, mert az adózó alany fizetőképessége az alacsony gabona-árak, s egyéb mostoha viszonyok folytán máris tönkretételre s az egész város egyébként is pangó ipari és kereskedelmi viszonyaink mellett a tónk szélén áll. Látjuk tehát, hogy mily óriási teher nehezedik közönségünk vállára s így azt még fokozni legálább is nem volna méltányos.

Az előadottak után kétségtelen, hogy a főcél az adózó közönség újabb megerősítése nélkül a jövedelmeknek fokozása s a kiadásoknak leltel apaszlása. Epen ezért örömmel látam, hogy e város tek tanácsa e körülményt figyelembe vévén javaslatba hozta, miszerint felirati uton kéressék fel a minisztérium, hogy engedje meg az árvtári tartalékalap 20000 koronán felüli összegének első sorban az árvaszék költségeinek, ezután pedig a város egyéb szükségleteinek fedezésére leendő felhasználását. Ugyanezen elvből kifolyólag megkeresendő volna a pénzügy-minisztérium is, hogy az állam érdekében teljesített adómunkálatlalt foglalkozó törvényhatósági közegek személyi kiadásait térítene meg (Talan volna is, miből megérteni? A pénzügyi tisztviselők jutalmazására százszekretet költ az állam évenként. Erre nincs szükség. Szerk.) Tekintettel továbbá arra, hogy a város évenként mintegy 126000 koronát fordít a tanügyre, nem is számítva az épületeknek esetleg egyéb uton leendő hasznosítását s tekintve azt is, hogy a törvény a tanügyi hozzájárulást a városok részéről 5%-ban állapítja meg, a mi a mai adóalapot tekintve körülbelül 24000 koronával terelné meg a várost, s így nemcsak 100000 kor. megtakarítás éretnek el, hanem a jövőben még felmerülő kiadásoktól is megmenekülne a város: tekintettel e nagyon is megszívlelendő körülményekre, megkeresendő volna a vallás- és közoktatásügyi miniszter is az iskolák államosítása érdekében.

Ezeket óhajtottam a t. törvényhatósági bi-

zottságnak figyelmébe ajánlani. Kérem a befejlesztett zárszámadást az általános és részletes tárgyalás alapjául elfogadni.

A nagy figyelemmel végig hallgatott jelentést a bizottság helyesléssel vette tudomásul. Haorank polgármester megjegyzéi ezután, hogy újabb jövedelmi forrásra gondolni sem lehet. A polgármesteri kongresszuson ezt a kérdést már megvittatták s csakis a kormánytól várhatunk segítséget az állami terhek könnyítése által olyképp, hogy az állami teendőkért valami rekompenzációt kapjunk. Stagnálnunk kell, ez a városok sorsa. Beruházásaink produktív természetűek.

Kovács István biz. tag teljes egészében hozzájárul a főszámvévi előterjesztéshez s a zárszámadást általánosságban elfogadja a tárgyalás alapjául.

Dr. Saára Gyula nem szívesen látja a katonai beruházások íjlesztő nevékedését. Az adósság részét katonai beruházások okozták. Helyteleníti ezt a gazdasági politikát s akkor, amikor más városok már itóznak a kaszárnyától, nekünk is okunkunk kellene, mert hitelképességünk már teljesen kiaknázott. Fontos dolog, hogy a koronán az állami szolgáltatásokat nem téríti meg. Ily irányban politikájunk a képviselőház útján. Egyébként konstatalja, hogy a zárszámadás precízebb, mint a múltban volt, azt nemcsak hogy elfogadja a tárgyalás alapjául, hanem indítványozza, hogy közönséget szavazzon a közgyűlés Jűh István főszámvévének az ösztönös és kimerítő jelentésért. (Általános helyeslés.)

Miután még a számfelülvizsgáló bizottság jelentése felolvastott, a tárgyalás folytatása délutánra tüzetett ki.

A részletes tárgyalás során Kovács István biz. tag tett újabb tanúságot a közgyűleken kifejtett fáradhatatlan tevékenységéről. Számlószámra átvizsgálta a zárszámadást s bár örömmel jegyezte meg, hogy fontosabb kifogásai valót nem talált, mégis itt-ott felvilágosítást kért s jóindulattal figyelemzetését mindenkor szívesen vette a főszámvévi.

Egyéb ügyek.

Még a tárgysorozat egyéb tárgyairól kellene beszámolnunk. Tér szűke s a nagy anyag-halmaz nem engedi a részletes tudósítást, röviden azonban erről is megemlékezünk. A vízvezeték ügye s az orvosok memorandumja egyszerre tárgyalhatott. Bernstein és társai vállalkozóknak az előmunkálatra engedély adatott olyképp, hogy egy éven belül más vállalkozó ajánlatát a törvényhatóság tárgyalás alá nem veszi. Az orvosi memorandum tárgyalására egy bizottság küldetett ki, mely a közegészségügyi mizeriákon segíteni lesz hivatva vagyis a benyújtott memorandum megmarad memorandumnak. — A bizottsági tagok száma felemeltetik 120-ra. A választottak száma tehát kilencel lesz több s a választás 1904 december havában esztetik meg. — A pap-növelde-utca rendezése tárgyában a bizottsági tagok számára való tekintet nélkül határoz a legközelebbi közgyűlés. A közvilágítási naptár módosítatit olyképp, hogy a mely lámpák 12 óra 50 perckor eloltattak, ezután fél 1-ig vagyis addig égnék, míg az utolsó vonat városunkba be nem érkezik. — Gebhard Bódog pénztárnok betegség folytán 3 havi szabadságát kapott. Helyettese Balogh József nyilvántartó lesz, a mit a közgyűlés lelkes éljenzéssel fogadott.

Egy kis személyi összekoccanás is fordult elő. Galambos István helybeli lakos a berényi-ut mentén levő telkét megvételre ajánlja a tanács. Ez a telek ugyanis eldarabolható s már építé-nek is rajta. Az építkezést betiltották s most hogy utcatelek is maradjon, Winkler főmérnök megvételre ajánlotta. Fister, majd Hubner Károly bizottsági tagok nem helyeslék ezt az eljárást, mert a főmérnök közreműködött a telek eldarabolásnál s most az építkezést ily módon gátolja. Az illető új tulajdonosok előtt most a beugratás esete látszik fenforogni s ezt szölv sem helyesli. Kölcsönös felvilágosítások után az ügy személyi része elintéztet nyert, az úgy pedig le-vételét a napirendről, mert Galambos az eladást illetőleg még nem nyilatkozott.

UJDONSÁGOK.

— **Bérmálás Alcsuthon.** A magasztos ünnepe, mely a fenséges főhercegi család kedves otthonában lefolyt, méltó volt az Egyházhöz és méltó a főhercegi család hagyományos vallásosságához. Megyés püspökünk 23-án a kora reggeli órákban kelt utra szekvárosából s József főherceg négyes fogatán érkezett Alcsuthra. A határban a főhercegi uradalom tisztikara fogadta s egyenesen a kegyúr palotájába hajtatott, a hol a hívek nagy sokaságától körülvéve József főherceg fogadta s a lehető legkegyesebb szavakkal üdvözölte. Egy óra múlva már kezdetét vette a bérmálás, melyen Klotild főherceg asszony mindvégig részt vett s melynek ünnepélyességét a zárda növényekéi tették még magasztosabbá gyönyörű énekeikkel. A szertartások után megyés püspökünk Alcsuth híveinek tisztelgését fogadta. A diszebeden pedig, a melyet a főherceg a főpásztor tiszteletére adott, a kerület megjelent papsága is hivatalos volt. Megyés püspökünk d. u. 3 órakor indult tovább apostoli útjára a főherceg fogatán Bicskére.

— **Elhunyt grófné.** Özvegy gróf *Eskrházy* Lászlóné született *Orczy* Erzsébet báróné, csilagkeresztes és palota hölgy 80 éves korában elhunyt Sárosdon. Az elhunyt nagyrnóben Esterházy Béla és László grófok édesanyjukat, herceg Esterházy Miklósné öreganyját gyászolják. Rendkívüli jótékonyága, nagy műveltsége igazán ideáljává avatták Özvegy gróf Esterházy Lászlónét a főrangú köröknek. A nép pedig úgy tisztelte, szerette, mint földi angyalt. Temetésén, mely ma volt, Fiáth Pál báró főispán, Huszar alispán s Székesfehérvári képviselőtársulatának *Havranek* József polgármester számos tisztviselővel s bizottsági taggal megjelent.

— **Szentlélek-mise.** Az évenként mondatni szokott u. n. Szentlélek- mise az idén sem marad el. Pünkösd-vasárnapján reggel 4 órakor *Szilágyi* Jenő cist. r. áldozópap mutatja be a Mindenhatóknak a székesegyházban.

— **Meghívó.** A „Fejérmegyei tantesztület” f. évi május hó 27. és 28-án Székesfehérvárra a vármegyei ház nagytermében tartja XXIX. évi rendes közgyűlést, melyre a kartsársak és a tantúgy iránt érdeklődő m. t. közönség tisztelettel meghívhatik. *Tárgysorozat.* I. nap. Május 27-én d. u. 3 órakor. 1. Elnöki megnyitót. 2. Elnöki jelentés az 1902—3. társ. évről. 3. Az 1902—3. társ. évre vonatkozó pénztári számadások bemutatása. 4. A pénztárvizsgálatok jelentése. 5. Az 1903. évi költségelölirányzat tárgyalása. 6. Az Eötvös-alap helyi bizottságának számadásai. 7. Jelentés a tanítók házában leteendő II. alapítványról. 8. A közp. könyvtáros jelentése. 9. A bíráló bizottság jelentése. 10. *A tanítógazdasági élet fejlesztése.* Előadó: *Martai* Ferenc, kir. javítóintézeti családó. (Szilvárs.) II. nap. Május 28-án d. e. 9 órakor. 11. *A népiszkolai szabályozásról.* Előadó: *Mészáros* Gyula, közs. isk. tanító. (Szilvárs.) 12. *A községi és felekezeti iskolai tanítók fizetésének rendezése.* Előadó: *Kocsis* Mayer Gyula, igazgató-tanító. (Ráckereki.) 13. A jövő évi közgyűlés helyének megállapítása. 14. Tisztújítás. 15. Indítványok. (Az indítványok az alapszabályok 35. §-a értelmében az elnöknek írásban előre bejelentendők.) Székesfehérvárról, 1903. május hó 8-án. *Szirbék* József, tant. elnök. *Vilinszky* Ferenc tant. főjegyző.

— **Halálozás.** Részvétellel értesülünk, hogy özv. *Gofrián* Davidné szül. *Koss* Katalin f. hó 24-én életének 75 évében keresztényi türelemmel viselt hosszas szenvedés után meghalt. Tegnap temettetett el nagy részvét mellett. Az elhunytban *Mohai* Lajos városi tanácsos szerető napát gyászolja.

— **Keresztes lángokban.** Tegnap híre ment városunkban, hogy Keresztes község lángokban van. Bár a hír ily formában nem felelt meg a valóságnak, a tűzveszedelm híre mégis igaz volt. Ugyanis a község bejáratánál levő *Schmid*-féle nagyvendéglőnek ma már csak romjai láthatók. A szomszédos házban konyeret sütöttek s a veszedelem onnan eredt. A sziporka a nagyvendéglő tetőzetén is tüzet fogott s a nagy szélben oly gyorsan terjedt, hogy a mentésre gondolni sem lehetett. Nagy mennyiségű takarmány, gabona s több lábas jószág is bennégett. A karósszeget egyelőre még nem lehetett megállapítani.

— **Esküdtészeki tárgyalás.** A szombatn megszakított esküdtészeki tárgyalást tegnap folytatták. A vádlott *Röza* Károly pékozdi legény, a ki ez év február havában megszúrta egy bál alkalmával *Mező* Jánost, a ki a szúrás következtében meghalt. Vádlott tagadta a teliére rótt cselekményt, a tanuvallomások által azonban a tény beigazolást nyert s az esküdtészek hűhált okozó súlyos testi sértés büntetésében mondotta ki bűnösnek, mire a bíróság 5 évi fegyházra ítélte. Nagy Ignác védő semmisségi panaszt jelentett be.

— **A jótékony nőegyletért** a helybeli székesegyházban május 30-án reggel 9 órakor háládozó szent mise tartatik.

— **A polgári lövöld** vasárnap ismét életképességének adta jelét. Fokozódik a közönség érdeklődése s ezt pezsgő élet követi. A versenyek ez alkalommal sem voltak meddők. Győzelmet arattak *pisztolytal*: *Tóth* Aladár (szeg), ifj. *Lövinger* Mór (4-es), *Pfenn* István (4-es); *fégyverrel*: dr. *Mészöly* József (4-es), id. *Csapó* István (4-es), *Szöke* Gyula (4-es); tekén: *Orbán* Imre (16 fa), *Szöke* Gyula (16 fa), *Pick* Dezső (15 fa). Pünkösdhétfője előreláthatólag kedves ünnep lesz a lövöldében. Gyermekből és tombola fokozza a közönség érdeklődését, e mellett a különféle versenyek mellett honvédeknek tart sétahangversenyt. mig este a láb alá valót *Darázs* Károly jól szervezett bandája hozza.

Dr. *Szigeti* Lajos orvos üdüléséből meyerkezvén orvosi gyakorlatát ismét megkezdette.

— **Visszatérés.** Harangozó Julianna hajadon szárazréti lakos vasárnap reggel 7 órakor a székesegyházban letette a róm. kath. hitvallást K. Horváth István belvárosi plebános kezébe. A keresztanyai tisztet *Rajkovits* Anna végezte.

— **Ex-lex katonaszabadító.** Olvasóinknak s általánban a közönségnek figyelmébe ajánljuk, hogy *Gellért* Kálmán dr. név alatt a Dunántúl egy szelhámos fiatal ember utazik faluról-falura, olyan jobbmólu kizsákdákat tisztelve meg látogatásával, akiknek katonasorba kerülő fiaik van nak. Ex-lex van, magyarázza a fiúnak és az apának, a kormány pénz nélkül teljesen tehetetlen s hogy annyira tegyen szert, amennyivel hivatalnokait kiűzetheti, előkelő állásu miniszteri hivatalnokokat bizott meg a nép körében való pénzgyűjtéssel. Ő is ilyen magas állásu tisztviselő, akinek most az a hivatala, hogy katonaváltságot szűzejen. Föl van hatalmazva, hogy a szegény ember fiat a katonaszolgálat alól külön-külön vagyoni képességhez mért összegért fölmentse. A pénzt ő veszi fel s nyugtat ad róla. Eddig vagy huszonöt gazdát sikerült lépre vinnie, ezek között volt olyan is, akitől a jeles fiatal ember 2000 koronát esalt ki. A rendőrhatalóság mindenütt keresteti az ötletes katonaszabadítóit, de eddig még nem akadt nyomára.

— **Hirtelen halál.** Özv. Nyári Mihályné cserneyei lakos tegnap délután a szőnyi vonattal Székesfehérvárra érkezett. Alig szállt le a vonatról, hirtelen rosszul lett s néhány perc múlva az állomáson meg is halt. A városi halottas kamrába szállítottott, hol az orvos-rendőri vizsgálat megállapította, hogy az asszony halálát szívszélhűdés okozta.

— **Tűzvész Ercsiben.** F. hó 21-én éjjel nagy tűzvész pusztított Ercsiben. Éjjel 12 órakor kigyulladt *Pintér* M. János ottani lakos háza s bár a tüzlőtök minden lehető elkövettek a tűz lokalizálására, ez nem sikerült. Csakhamar lángokban állott a szomszédos tüzlőtő óranya az örtonyonyal együttl, mely szintén a tűz martaléka lett. A vész terjedésének még akkor sem lehetett gátat vetni. Az Amerikába vándorolt *Deutsch* Bernát házára került a sor, a honnan a lángok átcsaptak a szomszédos *Khón*-féle házra, a hol végre megfékeztek a dühöngő elemet. A tüzlőtőség, de főleg a *Wimpfen* gróf urodalmi alkalmazottainak köszönhető, hogy a kár 7200 koronánál nem nagyobb. Tettesül *Pintér* M. Jánost gyanusítják, a kit a csendőrök nyomban le is tartóztattak.

— **Ex-lex.** A F. M. írja a következőket: *Moór* nagyközség előjárósága úgy látszik bszéitetni akar magáról. A községi előjáróság megirigyelte *Vercs* városának a példáját s dacára az ex-lexnek, kényszerrel akarja behajtani a tölke-

kamat, föld- és házadó után járó általános jövedelmi pótdadót. Kétszer is bocsátott ki ily tárgyban hirtetményt s pedig — amint értésüink — a *székesfehérvári* pénzügyigazgatóság rendelte alapján. Sem *Moór* községnek, sem a *székesfehérvári* pénzügyigazgatóságnak joga nem volt a fent jelzett hirtetmények kibocsátására, amint azt már más esetekből kifolyólag is bebizonyítottuk. A pénzügyminiszteriumtól csodáljuk, hogy nem oktatta még ki közegeit a törvény tiszteletére.

— **Jó tanács.** Mindazoknak, kik pázsított akarnak létesíteni, ajánljuk, hogy szerezzék be *Mauthner* Ödön csász. és kir. udvari magkereskedéséből Budapesten a „Sétateri” vagy a „Margitszigeti” fűmagkeveréket. — Ezeket már 29 éve szállítja *Mautner* Budapest és a Margitsziget oly bámulatra méltó és gyönyörű sétateri részére.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
FRÖSCHL JÁNOS
 Első székesfehérvári cementárú-gyár és beton-építkezési vállalata
 Sz.-fejérvár, Zöldfa-u. 17. (Acstelep.)

Ajánlja saját készítményü szines cementlapjait és beton-alagszatornait.

Templomok, konyhák, folyosók és verandák padozatának mozaikkal, cementlapokkal és betonnal való burkolását, fűrdö-medencéik, beton-jászolok készítését és egyéb e szakmába vágó munkálatok kivételét elvállalja.

Azonkívül raktárt tart jó minőségű portland és román cementből, különféle cserépszindelyekből és mennyezetrádfonathból.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
Uj bútor üzlet!
 Van szerencsém a n. é. helybeli és vidéki közönség becses tudomására hozni, hogy saját műhelyemben készült asztalos munkákból raktárt tartok.
Kórház-utca 4. szám alatt (saját-ház)
 Raktáron van uri-, háló-, ebédlő-, szalon-, előszoba és konyhabutorok a legszolidabb kivitelben, melyeknek jó minőségéért felelősséget vállalok.
 Főelvem oda irányul, hogy ezen szakmában előforduló silány gyári munkák által félrevezetett közönség helyben találjon szolidan készült butorokat.
 Elvállalok továbbá minta és rajz szerint választott butorok készítését bármily kivitelben, ugyszintén mindennemű asztalos munkákat jutányos áron.
 Raktáromat a n. é. helybeli és vidéki közönség figyelmébe ajánlom.
 Kiváló tisztelettel
NYÁRI GÁBOR,
 épület és butorasztalos.